

*9 листопада - День працівників культури
і майстрів народного мистецтва*

ВОЛОДИМИР ЯРЕМЧУК НЕ РОЗЛУЧАЄТЬСЯ З ПІСНЕЮ

Володимир Яремчук – давній друг і партнер нашого музею. Виріс у співокій сім'ї на тому кутку рідного села Вільхове, колись Ульяновського району на Кіровоградщині, у якому до 70-х років минулого століття зберігалися природні давньоукраїнські обряди: без сценаріїв, мікрофонів і ведучих: всі були учасниками і творцями дійства. Саме там він і закохався у фольклор. А вже у 90-х роках самотужки вивчив ази українознавства і, створивши авторську програму, почав викладати новий предмет у школі.

Створив дитячий фольклорний гурт «Чорнобривці», з яким тричі перемагав у обласних дитячих фольклорних фестивалях, а в 1993 році став лауреатом II ступеня Всеукраїнського (зі статусом міжнародного) фестивалю дитячих фольклорних колективів у місті Вінниці. До цього керував фольклорними гуртами дорослих в ульяновських школах, сімейним ансамблем, родинним тріо. Був певний час начальником районного управління культури.

У 2003 році переїхав у м. Долинська, де працював у райдержадміністрації. Досі співає у місцевому хорі ветеранів. Створив квартет «Вольниця», котрий у 2005 році став лауреатом I ступеня обласного фестивалю «Калиновий спів».

Вийшов на пенсію в 2007 році і поїхав до Києва на запрошення звичаєвої громади українських козаків (ЗГУК), при якій створив однойменний фольклорний гурт. З цим колективом чотири роки виступав у багатьох історичних місцях України, зокрема: в Крутах, на вшануванні пам'яті загиблих студентів; у Конотопі, з нагоди річниці Конотопської битви під проводом гетьмана Виговського; у Батурині, на відкритті Президентом України Віктором Ющенком відновленого палацу гетьмана Розумовського; у Чигирині, на відкритті відновленого історичного комплексу гетьмана Хмельницького; в Умані, на вшануванні річниці Коліївщини; у Білій Церкві та на Кам'яній могилі, на острові Хортиця і в Києві. Там колектив тричі показував народні календарні та родинні обряди: у Національному

літературному музеї; у музеях просто неба: народної архітектури та побуту України (Пирогово) та просвітницькому з відтворенням архітектурного ансамблю Наддніпрянщини XVIII ст. «Мамаєва слобода».

Усі ці роки «Вольниця» співпрацювала з Національним музеєм Івана Гончара, де проведено більше десятка обрядів, зокрема: колядування, щедрування, свято Колодія, зустрічі весни, фрагменти купальського дійства, обряд весілля Свічки, кусання калити, так зване кухарчине весілля та ін. На деяких виступах була присутня народна артистка України Ніна Матвієнко, котра схвально поставилася до них і навіть співала одну пісню в ході дійства «Весілля Свічки», а потім разом з квітетом – по закінченні обряду.

У хаті-музеї П.Г. Тичини Володимир Яремчук разом із іншим фольклорним гуртом «Дивина» (переселенки з Донецька) відтворив обряд кусання калити. З гуртом «Вольниця» виступав перед делегатами Другої Всеукраїнської наради козаків під головуванням Президента Ющенка, на якій був також делегатом від Звичаєвої громади українських козаків (м. Київ) і як Генеральний писар громади - перед делегатами Всесвітньої наради правників.

Під час роботи в Києві Володимир Петрович відчув гостру потребу в доповненні репертуару піснями, відповідними до обрядових дій, тому згодом написав чимало пісень, близьких за лексикою і мелодикою до народних. Вони знайшли схвалення у Юрія Чуприни – викладача інституту музики ім. Глієра, заслуженого працівника культури України, у Леопольда Яценка – керівника хору «Гомін», лауреата Шевченківської премії (в цьому хорі Володимир Яремчук якийсь час теж співав), у Василя Триліса – керівника славнозвісного гурту «Чумаки». Такі пісні як «Пам'яті Батурина», «Вольниця», «Козаки, козаченьки», «Колискова полю», обрядові пісні: «А вже весна», «Ой угору, сонечко», «Ой ти, тополенько», «Вулицею йдем», «Ой дай, мати, жар» та чимало інших звучать зі сцени і сьогодні. Вони опубліковані у збірці В. Яремчука «Душу у пісню вкладу», яка через відсутність коштів побачила світ самвидавом.

Талановитий долинчанин, автор десятка прозових, поетичних та етнографічних книг щойно прийнятий до Національної спілки письменників України. Для популяризації українських обрядів провів десятки масових заходів у таборі сімейного відпочинку «Тетерівський кіш» на Житомирщині, у Кіровоградській, Київській, Полтавській, Харківській та Черкаській областях, а також у Виставковому центрі України (м. Київ). Плідно співпрацює з музеєм «Поліська хата» (Житомирська обл.). Двічі провів там для масової аудиторії показ обряду зажинок.

Шанувальники Володимира Яремчука радіють з того, що пісня «Моя ти земле» на його вірші і музику Анатолія Пашкевича уже тридцять років не сходить зі сцен України і виконується десятками хороших колективів. Крім Анатолія Пашкевича, на вірші Володимира Яремчука написано десятки пісень композиторами: Миколою Збарацьким, Борисом Притулою, Петром Лойтрою, Іваном Тетевною, Миколою Садовим, Євгенією Шутко, Мариною Беловою, Яковом Ковтуном.

У 1994 році за короткометражну кінострічку «Хата моя, біла хата» (разом з Віктором Кизимою) наш земляк став лауреатом третього ступеню Міжнародного конкурсу самодіяльних короткометражних фільмів до 100-річчя О.П. Довженка (голова журі – Леонід Осика).

Володимир Яремчук брав участь у науково-практичній конференції «Буття українців» (Київ), у народознавчій конференції в Кіровоградському педагогічному університеті. Один із співавторів фільмів «Купала» та «Різдво Сонця» (кіностудія «Древо»), що транслюються телеканалом «Культура». На цьому ж каналі двічі виступав з колективом «Вольниця».

Своїми етнографічними роботами «Календарна обрядовість українців», «Родинні обряди в Україні», «Трудова обрядовість українців» він робить вагомий вклад у сучасну етнографію. Зазначені розробки, з доповненнями і уточненнями, зведено в книгу «Український обряд». Вона унікальна і єдина в своєму роді, бо вміщує сценарії або сценарні плани, сакральність, описи обрядової їжі, реквізиту, рекомендації для втілення на сцені і в природі, тексти пісень і нотні тексти майже для всіх відомих (а ще й реставрованих), календарних, родинних і трудових українських обрядів. Такої повноти матеріалу немає в жодній нині існуючій етнографічній літературі. Залишається книгу видати. Якщо знайдеться меценат...

З 2018 року Володимир Яремчук керує народним фольклорно-обрядовим колективом «Калина» в м. Долинська, якому незабаром сорок років. Гурт виступав на обласних фольклорних святах «Невичерпні джерела», на виставці «АгроЕкспо», в обласному Центрі народної творчості, де показав чотири фрагменти весілля («Прибирання молодії», «Прощання з батьківським домом», т.з. «Весільні обжинки» та «Кухарчине весілля»). В обласному краєзнавчому музеї представили колодійський обряд. Кілька разів виступала «Калина» у літературно-меморіальному музеї І.К. Карпенка-Карого. Маючи колекцію старовинних рушників, Володимир Яремчук демонстрував її у музеї, супроводжуючи лекцією про вишивані символи.

Напередодні 30-річчя Незалежності України ансамбль вразив гостей будинку Тобілевичів емоційним виступом за сценарієм В. Яремчука (він же – режисер, диригент, соліст, костюмер і ведучий концерту).

Не злічити ролей у чоловіка, який на все життя зріднився сам і ріднить наш народ з українським скарбом – піснею.

Антоніна Корінь, науковець
літературно-меморіального музею
І.К. Карпенка-Карого
міста Кропивницького

Опубліковано:
Газета «Народне слово»,
№ 44 від 04.11.2021